

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 210

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 8, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 14. septembra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Na Poljskem dežuje

Vojna vlada v Franciji je bila sinoči sestavljena

Nasprotujoča si poročila o dogodkih na poljskih bojiščih — Dež mehča teren in ograža motorizirane akcije — Poljski letalski napad na Slovaško — Ustanovitev češkoslovaške vlade v Parizu — Ameriški kongres sklican za prihodnji četrtek — Turčija ostane zvesta svojim zaveznikom

LONDON, 14. septembra. Tu se z velikim zanimanjem komentira dejstvo, da se Hitler in Göring sešla na poljski fronti z generalom Brauchitsem in so gotovo razpravljali o sprejemnem položaju na Poljskem ter o potrebi, da se prične energičnejša nemška

akcija na zahodni fronti, pa četudi zaradi tega zastanejo operacije na vzhodni fronti. Tam naj bi se nemške čete utrdile na zavzetih položajih, držale Poljake v šahu in jim onemogočile prebitje nemške fronte, medtem bi se pa razbremenil pritisk Francozov in Angležev na zahodu,

proti Nemcem v okupiranih krajih, vračala zob za zob. Letalci sploh ne upoštevajo očitnega prebivalstva. V Varšavi je bomba padla v neposredno bližino ameriškega veleposlaništva. Druga bomba je porušila neki sanatorij, napadena sta pa bila tudi neki bolničarski in neki

vlak Rdečega križa. Včeraj, pravi veleposlanik v drugem poročilu, so letalci napadli mesto, v katerem je sedaj ameriško veleposlaništvo. Štirje letalci so vrgli 12 bomb, ki so ubile 11 civilistov, 40 pa so jih ranile.

Nasprotujoča si poročila iz Poljske

LONDON, 14. sept. Reuter. Nemški komunikacijski pravi, da so nemške čete zavzele trdnjavo Modlin, 30 km severno od Varšave. Modlinsko trdnjavo je zgradil Napoleon ter se je okoli nje v zadnjih dneh razvila huda bitka med odstopajočo poljsko pomorjansko armado ter nastopajočimi nemškimi oddeli. Nemško poročilo tudi zanika poljske vesti, da so Poljaki zavzeli Lodz. Kot dokaz za to navaja, da je kancelar Hitler včeraj popoldne bil v Lodzu. Ta vest pa ni uradna — vojno poročilo o tem ne ve ničesar. Poljaki pa poročajo, da so dosegli na zahodu od Varšave veliko zmago. Prav tako so zmagovito odbili sovražnika na južni fron-

ti. Pri Kutnem so Poljaki popolnoma razbili dve nemški diviziji, zajeli 12 težkih topov in čez 1000 ujetnikov. Nemci pravijo, da so pri Sandomierzu razširili prehod čez Vislo in da se bijejo 60 km vzhodno od Varšave težke bitke. Poljaki poročajo, da so v teku včerajšnjega dneva zbili 30 nemških letal. Preko 70 nemških bombnikov je napadlo včeraj Varšavo. Ubitih je bilo 60 civilistov. Pri bombardiranju ni bil zadet niti en vojaški objekt, pač pa je bilo porušeni veliko privatnih hiš. Življenje v Varšavi se ni dosti izpremenilo, celo banke poslujejo normalno. Pomanjkanja živeža ni.

Saarbrücken pred padcem

PARIZ, 14. sept. Francoski vojni komunikacijski pravi, da so francoske čete spet napredovale zahodno in južno od Saarbrückena, ki je evakuiran. Nemci so evakuirali letališče pri Saarbrückenu. Napredovanje francoskih čet znaša poldrug kilometer globine v dolžini 20 km. Francoske čete sproti utrjujejo zavzete položaje. Mornarica je v zvezi z angleško izvršila več napadov na nemške podmornice.

Zaradi slabega vremena ni bilo letalskih podvigov.

PARIZ, 14. sept. Francoske čete so se že pojavile na zahodnih višinah nad Saarbrückonom. Nemška artilerija reagira z vso silo, da maskira umikanje nemške pehote. Današnji »Matin« piše, da bo dež, ki je začel liti na Poljskem, popolnoma ustavil napredovanje motoriziranih enot.

Sestava francoske vojne vlade

PARIZ, 14. sept. Daladier je v teku noči rekonstruiral svojo vlado, ki je sedaj dobila značaj vojne vlade. Sam je poleg predsedništva prevzel zunanje in ministrstvo za narodno obrambo. Dosedanji zunanji minister Georges Bonnet je postal justični minister. Poleg tega sta bili ustanovljeni ministrstvi za municijo in za blokado. Prevzem poslov zunanjega ministra po predsedniku smatrajo v političnih krogih kot koncesijo levičarjem, ki jim je bil Bonnet trn v peti. S tem je francoska vlada pridobila na svoji homogenosti.

ge Franciji. Stalno je deloval za mir. Njegovo ime bo vtisnjeno v srcih vseh mater in pacifistov.

GEORGES BONNET, dosedanji francoski zunanji minister. V novi vladi je postal justični minister. V zunanji politiki je bil še do nedavna zagovornik Monakovega.

Dež ovira nemške operacije

VARŠAVA, 14. septembra. Ogorčene bitke, ki so se bile pred Varšavo, so odločene v poljsko korist. Sovražnik je bil padel na Modlin se ni posrečil, dasi so nemške čete v prvem trenutku nekoliko napredovale. Nemške čete, ki so južno od Varšave prekoračile Vislo, so bile v poraženi in se umikajo. Mnogo Nemcev in njihovega orožja, posebno tankov in drugih vozil, smo zaplenili. Motorizirani oddelki, ki so skušali prodrati v smeri proti Lvovu in severno od Lvova, so zašli v nevarnost, da bodo popolnoma uničeni. Naše čete so jih že obkrožile. Poljski vojski so zaradi razmočenega terena po dežju nemške motorizirane čete obkrožile in jih sedaj skušajo naši oddelki konjati.

co uničiti. Tudi iz zahodne Poljske se umikajoče poljske čete so dosegle nove velike uspehe v boju s sovražnikom, kateremu so prizadejale velike izgube. Boji se na tem odseku nadaljujejo in potekajo za nas ugodno.

LONDON, 14. sept. Reuter. Poljaki uradno demantirajo nemške vesti, da so nemške čete zavzele trdnjavo Modlin, 30 km severno od Varšave.

BUDIMPEŠTA, 14. septembra. Poljska letala so napadla kraje v vzhodni Slovaški in so jih silno bombardirala. Silne eksplozije težkih letalskih bomb so se dobro slišale na madžarsko državno ozemlje. Poljakom se je posrečilo uničiti več slovaških prometnih naprav, vojaških objektov in taborišč.

PARIZ, 14. septembra. »Petit Parisien« piše o spremembi francoske vlade ter to spremembo karakterizira s koncentracijo ministrstev za narodno obrambo ter zunanjih zadev v Daladierjevih rokah. Dve fronti sta: vojaška in diplomatska. Pomembnost izpremembe vlade se vidi tudi v tem, da je prišla takoj drugega dne po sestanku vrhovnega vojnega sveta. »L'Oeuvre« piše, da je Georges Bonnet kot zunanji minister storil neprecenljive uslu-

Cesta Lvov-Lublin presekana

BERLIN, 14. septembra. Kljub slabemu vremenu, ki je nastalo na Poljskem, so naše letalske sile vendarle znatno podprle naše operacije na bojiščih. Razen tega da so podprle operacije kopnene vojske, so pa izvršile tudi več uspešnih padov na železniške proge Bialystok - Wolkowisk - Slonim - Brest Litovsk - Minsk. Posebno hudo so poškodovale naša letala postaje Oleszice, Horniec in Wlodawa. Nedaleč od Radomna, severno od Przemysla, so zbila naša letala dve poljski letali.

krajih požari.

BERLIN, 14. sept. DNB javlja iz Moskve: Po vesteh agencije »TASS« so poljska vojaška letala v zadnjih dneh večkrat preletela rusko ozemlje. Sovjetska letalska letala so prisilila poljske letalce, da so se vrnili čez mejo. V sredo so poljski bombniki preleteli rusko ozemlje pri Krivincu v Ukrajini. Sovjetski avioni so prisilili poljski bombnik, da je pristal na ruskem ozemlju. Trije poljski letalci so bili ujeti. Istega dne so trije poljski bombniki bili prisiljeni, da so se spustili na rusko ozemlje v bližini Mozira v Beli Rusiji. Dvanajst pilotov je ujetih.

Beneš sestavil češkoslovaško vlado

PARIZ, 14. septembra. Bivši prezident republike Češkoslovaške je sestavil v sporazumu z zavezniki češko-slovaško vlado, ki je že odredila mobilizacijo vseh za vojaško službo sposobnih Čehov in Slovakov po vsem zaveznikem in nevtralnem svetu. Pričakuje se, da bo že v kratkem zbrana vojska, ki bo štela 50.000 mož, a se bo postopoma še povečala. Češkoslovaška vojska — razen legij, ki se že bojujejo na Poljskem — se bo pridružila francoskim in angleškimi operacijam na zahodnem bojišču.

ljen. Češka vojska spada pod vrhovno francosko poveljstvo.

BUDIMPEŠTA, 14. septembra. Doslej je prišlo na Madžarsko iz Slovaške že nad 10.000 Slovakov. Za enkrat so nameščeni v taboriščih, bodo pa dobili dovoljenje, da odidejo v tužino, najbrže v Francijo.

Turčija ostane zvesta zaveznikom

CARIGRAD, 14. sept. Havas. Uradni krogi odločno demantirajo vesti, da bo Turčija podpisala z Nemčijo pakt o nenapadanju. Isti krogi tudi izjavljajo, da se bo Turčija striktno držala svojih obveznosti, ki jih je prevzela s pogodbami.

Poročila ameriškega veleposlanika

WASHINGTON, 14. sept. Reuter. Ameriški veleposlanik na Poljskem je telegrafno poslal v teku včerajšnjega dne dve poročili o nemških letalskih napadih na poljska mesta. Varšava in druga pol-

jska mesta, kjer ni vojaških objektov, so bila bombardirana že davno prej, preden je včeraj nemška vlada izjavila, da bo zaradi hujškanja prebivalstva od strani poljske vojske, naj začne četniško vojno

PARIZ, 14. septembra. (Avala.) Angleška in francoska vlada bosta priznali vlado Čehov in Slovakov v emigraciji, za redno vlado. V vladi sta tudi dr. Beneš in dr. Osusky. Nadalje se bodo smatrali češko-slovaški polki na zahodnem in vzhodnem bojišču kot zaveznika vojska in ne kot legija ali korpus. Poveljnik češke vojske v Franciji je general Ender, francoski general Faucher, ki je bil svoječasno že v vojaški misiji v Pragi, pa mu je pride-

Borza. C u r i h, 14. sept. Devize: Pariz 10.05, London 17.75, Newyork 443.50, Bruselj 76.00, Milan 23.10, Amsterdam 235.25, Stockholm 105.50, Oslo 100, Kopenhagen 85.50.

Chamberlainova izjava v spodnji zbornici

Popolna solidarnost med Anglijo in Francijo v vseh vprašanih — Pomen sodelovanja dominionov in kolonij — Bojevanje na kopnem, v zraku in na morju — Vojni cilji bodo v podrobnosti še določeni

LONDON, 14. septembra. Včeraj je na seji spodnje zbornice podal ministrski predsednik Chamberlain prvo poročilo po izbruhu vojne. Uvodoma je poročal o sestanku vrhovnega vojnega sveta (o katerem smo v »Večerniku« včeraj poročali) in dejal, da mu je bil namen direktna izmenjava misli o položaju med voditelji Francije in Velike Britanije. Sestanka se šefi generalnega štaba angleško-francoske vojske niso udeležili, ker obstoji glede tehničnih in strateških vprašanj že od prej tesno sodelovanje do vseh podrobnosti. Govora je bilo zato predvsem o političnem položaju in političnih ukrepih za bližnjo bodočnost. Taki sestanki se bodo nadaljevali tudi v bodoče. Z veseljem je Chamberlain ugotovil, da obstaja med Angleži in Francozi popolna enotnost javnega mnenja, tako glede podpiranja Poljske kakor glede nadaljevanja vojne do dosege končnega cilja, ki mora biti ta, da se enkrat za vselej onemogoči, da bi Evropa še dalje živela pod pritiskom groženj in v strahu za varnost narodov.

Govoreč o strnjivosti zavezniških sil, je Chamberlain omenil solidarnost dominionov z Veliko Britanijo, saj so vsi stopili na njeni strani v vojno. To dejstvo je velikega pomena, čeprav sedaj še ni mogoče izdati, kaj vse bo njihova

pomoč vsebovala in kaj bo pomenila. Priprave v dominionih in kolonijah pa izpričujejo, da je ves imperij združen pri skupnem delu in pri skupnih ciljih. Glede bojev samih je pa dejal, da skuša Nemčija s svojo akcijo proti Poljski doseči odločitev še preden bi utegnili Anglija in Francija razviti na zahodnem bojišču vso svojo aktivnost. Toda Poljska se ne bo dala tako naglo zrušiti, kljub tehnični premoči nemških čet in kljub prvotnim naglim pohodom na njeno ozemlje. Vendar se tudi na zahodu že razvijajo vojaške operacije in so Francozi tudi že dosegli pomembne uspehe, dasi angleška vojska, ki je že na bojišču, še ni stopila v akcijo. Angleška letala, ki so metala na nemška mesta letake, so izvršila pri tem izredno važno izvidniško akcijo, da razpolaga sedaj skupno vojno vodstvo z dragocnimi informacijami. Na drugi strani se pa uporablja angleško letalstvo tudi za boj proti podmornicam in za blokiranje nemških morskobalov.

Na morju so operacije omejene še na začetne akcije. Z angleško mornarico sodelujejo tudi trije poljski rušilci. Sedaj je glavna naloga zavezniške akcije zavarovati svobodo na morju. Nemški podmorniški napadi na trgovske ladje so v nasprotju z mednarodno konvencijo, ki jo je tudi Nemčija sama podpisala. Nemški

uspehi pri napadih na zavezniške trgovske ladje se morejo razlagati tako, da so Nemci razvrstili svoje podmornice po morjih še pred pričetkom vojne. Dalje pa tudi s tem, da sistema spremljanja ladij ni bilo mogoče tako naglo izvesti in je bilo ob izbruhu vojne tudi zelo veliko angleških trgovskih in prometnih ladij na odprtih morjih. Vendar je za angleško in francosko mornarico velik uspeh, da je izginila z vseh morij, razen z Baltiškega, vsa nemška trgovska mornarica, ki je imela skupno čez milijon in sto tisoč ton. Vsa ta mornarica je sedaj potopljena, zaježena ali pa internirana v nevtralnih lukah.

V svojem nadaljnjem govoru je Chamberlain govoril o domačih varnostnih ukrepih in o delu ministrstva za informacije, katero je opravičeval in naglasil, da je stališče težko, vendar se prvotne napake popravljajo in bodo v kratkem popolnoma odstranjene. Na vprašanja o ciljih vojne, ki so mu bila postavljena, je Chamberlain opozoril na zadevne prejšnje izjave vlade in sporočil, da se ta vprašanja še preučujejo in bodo zadevni sklepi šele sprejeti. Na vsak način pa ne more biti nobenega govora o kakšni okrnitvi Poljske, kakor tudi ne o opustitvi misli na usodo češko-slovaškega naroda. V debato so po Chamberlainovem poročilu posegli še razni poslanci in ministri.

Danes potekata dve leti, kar je umrla T. Masaryk.

Rusi niso vdrl v Mandžurijo

MOSKVA, 14. sept. Uradna agencija TAS demantira kategorično vesti, da so sovjetske čete vdrele v Mandžurijo. Sovjetske čete niso prestopile niti pod Mandžurske zemlje.

Slovakom ušel že drugi konzul

BRATISLAVA, 14. sept. Ker je slovaški konzul v Bratislavi 2. septembra odšel iz Bratislave, je slovaška vlada poklicala svojega konzula v Londonu, da se vrne domov. Od inž. Harminca pa se danes ni nobenih vesti. Slovaški minister dr. Durčanský je izjavil, da v Londonu zaradi tega primera niti ni venirala neka nevtralna država. (Slovaška uradna agencija Slovak Press.)

RUSKA POMOČ POLJSKI ZA UKRAJINO?

PARIZ, 14. sept. Bure piše v »L'Ordre« da bo zaradi inteligence, vztrajnosti in točnosti in mirne krvi Anglije in Francije vojna krašja, kakor se misli. Isti list piše, da je sovjetska Rusija pomagala Poljski vojaško zvezo, če ji Poljska stopi Ukrajinu.

SPREMEMBA V DIPLOMACIJ

LONDON, 14. sept. Južnoafriški ambasador v Londonu, Water, je demissioniral. Nadomestil ga naj bi Waterson, Komisar v Parizu.

SKRIVALIŠČA V ANGLESKIH SOLAR

LONDON, 13. septembra. »Daily Herald« javlja, da ne bo nobena šola v Veliki Britaniji odprta prej, dokler ne bodo dokončana dela na izgraditvi zaklonišč v primeru napada iz zraka. Ta zaklonišča bodo prostrana, urejena kot učilnice in opremljena z električno razsvetljavo in kurjavo.

PREMIJRJE V PALESTINI

JERUZALEM, 12. septembra. Izbruh vojne v Evropi je rodil v Palestini pričakovane posledice. Tako Arabci in Židje so ustavili vse svoje mirne boje in boje ter se izrekli za mirje za ves čas vojne, v kateri gre za veliko več, kakor za domače razprtje. Arabci so ustavili boj proti Židom, Židje so opustili svoje teroristične akcije proti Arabcem. Na palestinske Arabce je globoko delovala odločitev v Sinajju, Iraku in Egiptu, ki so se prostovoljno postavili na stran Angležev in Francozov in napovedali Nemčiji odločno lovala akcija vesoljnega židovstva. Prav tako trdno na strani antante.

Mariborska napoved. Prevladovalec bo oblačno in malo vetrovno vreme. Obeta se še dež v presledkih. Včeraj je bila najvišja toplota 23,3, danes najnižja 14,3. Opoldne pa 14,6. Od snoči je padlo padavina za 2,1 mm.

Italijanski in evropski interesi

RIM, 14. septembra. Agencija Stefani poroča: V »Giornale d'Italia« objavlja direktor Gayda članek, v katerem pravi, da je po sestanku angleško-francoskega vojnega sveta postalo jasno, da je treba pričakovati dolgo in krvavo vojno. Ta vojna ne grozi neposredno interesom Italije, bo pa v svojih vzrokih in posledicah zapustila niz vprašanj, ki tičejo bitne interese Italije, in postavlja se tudi vprašanje ravnotežja sil v Evropi. Gayda govori dalje o nedavnem komuniketu italijanske vlade, ki je definiral pozicijo ita-

Roosevelt sklical kongres

WASHINGTON, 14. septembra. Havas. Predsednik Roosevelt je sklical kongres za 21. september. Ta sklep je bil storjen po razgovorih s šefi obeh strank. V tem sklepu se vidi čvrsta volja Roosevelta, da premaga izolacijsko opozicijo ter jo prisili, da sprejme tak zakon o nevtralnosti, ki bo omogočeval prodajo orožja zahodnim demokracijam. Videti je, da bo imel Roosevelt posebno hudo stališče v

senatu, kjer mu nasprotujejo senatorji Borah, Vandenberg in Nye.

MILAN, 14. septembra. DNB. »Stampa« smatra, da se bo iz odločitve ameriškega senata videlo, ali je močnejša diplomacija, ali pa trgovski duh širokih slojev miroljubnih ameriških držav. List smatra, da ameriška industrija in narodno gospodarstvo ne bosta dovolila, da se USA vmešajo v evropsko vojno.

Grožnje z akcijo zob za zob

LONDON, 14. sept. Nemški generalni štab je objavil včeraj komunikate, v katerem pravi, da bo Nemčija segla po najbrezobzirnnejših sredstvih proti poljski gverilski vojni, ki jo vodi poljsko prebivalstvo, tudi civilno, tako v zasedenih krajih kakor v bližini bojišč ter na bojiščih samih. Nemška vojska je doslej prizanašala odprtim mestom in civilnemu prebivalstvu, po teh akcijah bo pa prisiljena to svojo doseganje prizanesljivost opustiti. Za posledice, ki bodo zadale prebivalstvo, ki že itak silno trpi, bo odgovorna izključno poljska vlada in njeni prav tako nesposobni kakor brezvestni vojaški poveljniki. — Z ozirom na to nemško objavo je izjavil na včerajšnji seji gornje zbornice zunanji minister Ha-

lifax, da temelje navodila angleškim letalom na smernicah, ki naj prizanašajo civilnemu prebivalstvu, ako pa bo Nemčija izpolnila svoje grožnje, bo smatrala angleška vlada, da ima tudi ona popolnoma proste roke in lahko odredi vse, kar bo potrebno, da se uporabi načelo zob za zob.

LONDON, 14. septembra. Poljsko veleposlanstvo v Londonu odgovarja na včerajšnje poročilo iz glavnega stana kancelarja Hitlerja glede bombardiranja poljskih mest. Poljsko veleposlanstvo trdi, da so nemški letalci že od vsega početka vojne bombardirali odprta mesta na Poljskem, ter da je od tega bombardiranja od 3. septembra umrlo 159 ljudi, več sto pa je bilo ranjenih. (Avala.)

Konec zanimive propagande

RIM, 14. septembra. Italijanski listi, ki dobivajo lastna poročila z raznih bojišč, poročajo iz Bazla v Švici o zanimivih pojavih, ki se tam opažajo, saj leži Bazel tako, da je v neposredni bližini Maginotove in Siegfriedove linije. Tako poroča »Messaggero«, da se v Bazlu prisoja velik pomen dejstvu, da so Nemci sedaj ustavili neko zanimivo propagando na francoski fronti. Medtem ko so Angleži sipali na Nemčijo milijone propagandnih letakov, so postavljali Nemci pred svoje bojne črte ogromne napisne deske, na katerih so bila objavljena francoskim voja-

kom na drugi strani v francoščini pisana obvestila, da se Nemci ne nameravajo vojskovati proti Francozom in imajo nalog, naj sploh ne prično nobenih sovražnih akcij. Sedaj pa so ti napisni nenadoma popolnoma izginili vzdolž vse nemško-francoske fronte. Prav tako se je pričela silno uspešna evakuacija vsega nemškega civilnega prebivalstva za fronto. Največ prebivalstva je bilo za enkrat odposlanega v vasi v Schwarzwald. Vse kaže da so sedaj Nemci uvideli, da bodo morali sprejeti z Angleži in Francozi boj do konca, ki bo trajal silno dolgo.

Letalski spopad nad Holandijo

AMSTERDAM, 14. sept. Neko holandsko vojaško pomorsko letalo je v holandskih teritorialnih vodah srečalo nemško vodno letalo, ki je začelo nanj streljati. Holandsko letalo se je takoj spustilo na morje. Dva od štirih pilotov sta bila ranjena. Kmalu nato pa je tudi nemško letalo moralo zasilno pristati v holandskih vodah. Nemško letalo so zaplenili.

ARGENTINSKE DOBAVE ZAVEZNIKOV

BUENOS AIRES, 14. sept. Argentina se je obvezala, da bo dobavljala Angliji 170.000 ton mesa na leto, Franciji pa 30.000 ton.

MRTVECI S »THETISA«

NEW YORK, 14. sept. Iz potopljene ameriške podmornice »Thetis« so potegnili še 15 trupel.

„Bre men“ pod italijansko zastavo

LONDON, 14. sept. Čeprav se je sprva mislilo, da je nemška ladja »Bremen« že v britskih rokah, se sedaj misli, da je ladja na odprtem morju izpremenila narodnost ter prevzela italijansko zastavo. Baje je na poti v neko italijansko luko.

POLOŽAJ NA MORJIH

LONDON, 14. sept. V londonskih političnih krogih mislijo, da so Poljaki že ustavili nemško ofenzivo. Nemci so sicer res popolili večje število angleških trgovinskih ladij, vendar je angleška vojna mornarica pregnala nemške ladje iz vseh morij. Sistema spremljanja angleških trgovinskih ladij z vojnimi ladjami, še ni mogoče vpeljati, ker je še veliko ladij na širokem morju. Ta sistem pa bo vsekakor v najkrajšem času vpeljan. Med prvo svetovno vojno so Nemci od 16.500 ladij, ki so bile tako zavarovane, potopili samo 102, ali 6%. Ta sistem je bil vpeljan šele leta 1917.

TUJA PODMORNICA V KARAIBSKEM MORJU

VERA CRUZ, 14. sept. Dve mehiški torpedovki sta opazili neko veliko tujo podmornico v Karaibskem morju.

NEMŠKI ODGOVOR NA BLOKADO

BERLIN, 14. sept. Vlada je izdala seznam predmetov, za katere se smatra, da so tihotapljeni, če pridejo v roke nemški mornarici ali vojski. To so vsi stroji, surovine, živila, dragocenosti itd. To je odgovor nemške vlade na angleško blokado.

OPRAVIČILO NEMČIJE

BERLIN, 14. sept. Nemčija se je opravičila pri danski in holandski vladi zaradi kršitve njune nevtralnosti.

NEMŠKA POLICIJA

BERLIN, 14. septembra. DNB. Minister Himmler je razdelil nemško policijo na 15 distriktov. Načelujejo jim člani SS.

Novice

Kam z letošnjimi zalogami sadja?

Občine naj organizirajo na podeželju sušenje sadja, ki bo bogata živežna rezerva

Prvo sadje, posebno hruške in slive, je letos bogato obrodilo. Zato je potrebno podvzeti vse potrebne korake, da se letošnja sadna letina čim bolj izkoristi. Mišiči moramo že na to, da drugo leto sadno drevje ne bo tako bogato obrodilo. Vsak količkaj izkušen gospodar ve, da leti dobri letini — slaba. Zaradi vojne v Evropi pa bo tudi izvoz našega sadja močno nazadoval ter je treba že zdaj misliti, kako ohraniti sadje čim dalje časa, da se ne bo uničilo. Ker je verjetno, da bo vojna v Evropi trajala dalje časa, naj mišiči naši gospodarji tudi na to, da ne bodo sliv porabili za žganje, ampak da bodo napravili iz sliv čim bogatejšo rezervo. Tako konzervirano sadje se bo lahko prodalo na najrazličnejših evropskih tržiščih.

Res je, da pri nas še nimamo dovolj razvite industrije za pregledovanje sadja v različne sladke sokove ali fine marmelade. Ali to za konzerviranje sadja ni niti tako neobhodno potrebno. Naš kmet lahko z najmanjšimi stroški sadje konservira (ohrani) na ta način, da napravi iz njega marmelado, ali pa ga posuši. Za sušenje sadja ni treba kmetu nikakšnega kapitala, sadje lahko suši pri nas vsaka kmetijska hiša.

Škoda, da so se po našem podeželju v povojni dobi opustile premnoge sadne sušilnice. Te sušilnice je treba danes znova obnoviti. Priskočile bi naj na pomoč tudi občine ter dale potrebno iniciativo in denar za vaške sušilnice, ki bi naj bile tako velike, da bi lahko v njej sušilo sadje več posestnikov. Dobro bi tudi bilo, da bi

kmetje, ki so posušili svoje sadje, dajali sušilnice v najem tudi svojim sosedom. Občine pa bi naj poučile prebivalstvo, kako je treba posušeno sadje ohraniti, da ostane čim dalje časa sveže in uporabljivo. Kar se tiče zadnjega, se je pri nas letos vse premalo ukrenilo. Prav tako bi naj učiteljstvo na našem podeželju izkoristilo bogato sadno letino ter poučilo ob tej priliki prebivalstvo v sušenju sadja.

Še bolj enostavnejše kakor sušenje sadja pa je pridelovanje marmelade iz sliv, pa tudi iz ostalega sadja. Za sušenje sadja so potrebne sušilnice ali pa velike kmetijske peči, kar za marmelado ni potrebno. Po podeželju v južnejših krajih naše države uporabljajo za pridelovanje marmelade navadne bakrene kotle, ki so veliki od 25 do 40 litrov. S takim kotlom lahko vsaka kmetijska hiša pridelata tedensko 150 do 250 kg marmelade. Tako marmelado bo lahko kmetijska družina porabljala skozi zimo za prehrano, lahko pa

jo bo tudi prodala, ker bo država odkupila odvisne količine marmelade. Ker se lahko marmelada ohrani na zelo enostaven način v sodih, si pač lahko vsaka kmetijska hiša pridelata čimveč marmelade. Znova je poklicana občina, pa tudi učiteljstvo na našem podeželju, da poučita prebivalstvo o čim smotrnejšem pridelovanju marmelade.

Da bi se čim bolj izkoristila letošnja sadna letina, je tudi vlada določila poseben kredit, ki se bo uporabil pri akciji za pridelovanje sadja v marmelado in za sušenje sadja. Poleg kreditov, ki jih je odobrilo vojno ministrstvo za odkup marmelade in posušenega sadja, se bo določilo še nadaljnjih 20.000.000 din za odkup in pomoč pri konzerviranju sadja.

Na ta način konzervirano sadje se lahko zelo dolgo časa ohrani ter je nesporno, da bodo dobili kmetje zanj večje vsote denarja, kakor za žganje ali za sveže sadje, ki danes nima kdo ve kako velike cene.

Prodajna centrala za sladkor

V finančnem ministrstvu je izšla uredba o prodajni centrali za sladkor, katere člani morajo biti vse tovarne sladkorja. Prodajna centrala za sladkor bo določala kraje in površino zasadištev sladkorne pese, s čimer bo pridelano dovolj pese za sladkor. Prodajna centrala za sladkor bo obenem upravljala celoten promet in vso prodajo proizvodov sladkorne industrije ter vodila tudi vsa skladišča sladkorja, določala pa bo tudi proizvodne

stroške po tovarnah za sladkor ter odkupne cene pri proizvajalcih. Centrala bo vodila tudi pregled nad cenami sladkorne repe ter poročala o morebitnih novih ukrepih finančnemu ministrstvu.

Prodajna centrala bo prodajala sladkor samo proti gotovini, na kredit pa samo proti zadostnemu jamstvu. Neposredno prodajanje sladkorja iz tovarn v roke konsumenta je prepovedano.

o. 13.000 dijakov in dijakinj se je vpisalo v novem šolskem letu na slovenske gimnazije. Od teh se je vpisalo v ljubljanskih gimnazijah 6.645 dijakov in dijakinj, v mariborskih pa 2.705.

o. 15 let za umor. Pred ljubljanskim okrožnim sodiščem je bil obsojen na 15 let težke ječe 38 letni Splitčan in prodajalec sadja Djordje Deanković, ki je v Ljubljani letos 16. julija ustrelil s samokresom Doro Bognolovo, ki ga ni marala za moža, ko je zvedela, da je ločen.

o. Nova sušilnica. Podružnica SVD v Koprivnici pri Rajhenburgu je zgradila moderno sadno sušilnico.

o. Tudi kongres pravnikov, ki je nameiral biti koncem tega meseca, je odpovedan.

Celje

c. Glasbena matica v Celju. Vpisovanje gojencev v glasbeno šolo Glasbene matice se še nadaljuje. Razdelitev učnih ur je bila danes, jutri, 15. t. m., pa se prične redni pouk. V septembru se plača učnina samo za polovico meseca.

c. Predstojništvo mestne policije v Celju opozarja vse prizadete, da si pravočasno zamenjajo stare delavske knjižice za nove poslovne knjige, da ne bo ob koncu leta nepotrebnega navala.

c. Šola brez učitelja. V Mariji Reki pri St. Pavlu pri Preboldu je šola brez učitelja, ker je bil dosedanji premeščen. Šola ima okrog 100 učencev, ki so brez pouka. Od več strani so se že napravile prošnje za učno moč, toda do sedaj brez uspeha. Oblast naj takoj ukrene vse potrebno, da dobi šola potrebnega učitelja.

c. Usoden padeč z voza. 43 letni kočar Anton Mestnišek je doma v Zibiki pri Smarju tako nesrečno padel z voza, da si je nalomil hrbtenico. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Grebenšek in tovariši niso morilci?

Celje, 14. septembra. Sodni proces proti Alojzu Grebenškemu in tovarišem zaradi roparskih umorov v Šeščajah in Medlogu še ni zaključen. Iz dosedanje preiskave pa je mogoče posneti nekaj zelo zanimivih dejstev, ki prikazujejo omenjene zločine v povsem drugačni luči. Izvedeli smo, da aretirani Grebenšek in tovariši sedaj najodločneje

ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

c. Umrle so: v Frankopanovi ulici 7, 60 letna žena trgovca Antonija Socherjeva, na Glavnem trgu 16, 80 letna vdova po mizarstvu Terezija Bračičeva, na Ložnici 27, 81 letna preužitkarica Marija Povhova.

c. Dve nesreči. 17 letna posestnikova hči Antonija Cohanova iz Smartnega v Rožni dolini, je pri košnji padla na koso in se vrezala v desno mečo. — 64 letna Ivana Krajncova iz Loč, je padla s slive in si zlomila levo roko v zapestju. — Obe ponesrečenki se zdravita v celjski bolnišnici.

Ptuj

p. Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek, dne 21. sept., v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

p. Bik ga je nabodel. V Dragoviču pri Sv. Lovrenu v Slov. gor. se je odigrala nezazeleno „španska“ bikoborba. Kmet Šotarič Franc je vodil preko travnika svojega bika. Spočetka je bil pohleven. Nato pa se je kakor strela besen zagnal v svojega gospodarja in ga mrcvaril po tleh. K sreči je ostal pri življenju. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

p. Umrila je Predikaka Marjeta iz Grajene pri Ptuj.

— Reci mi papa, ali je res Edison iznašel prvi gramofon?

— Kaj še, prvega ne, moj mali. Prvi gramofon je žalibog preskrbel Adamu že ljubi Bog. Edison je iznašel le pripravo, ki se je lahko poljubno iznebiš, tako pa ...

Elektrifikacija Savinjske doline

Na poti skozi vasi Savinjske doline sem se ustavljal v Malih Braslovčah pri delavcih velenjske elektrarne, ki razširjajo električno omrežje v Savinjski dolini. Povedati so mi, da Velenjska elektrarna elektrificira kraje Nazarje-Mozirje-Sotevna-Letuša-Male Braslovče. Elektrifikacija vodi nanovino. Doslej so ti kraji upolelnesnega industrijalca g. Miklavžina iz Preserj pri Braslovčah. Ta elektrarna je z električno oskrbovala kraje Braslovče, Male Braslovče, Gomilsko, Zg. Grče, Rakovle in Sp. Grče. Velenjska elektrarna je hotela tem krajem napeljati svoj električni tok. Zato napeljujejo sedaj delavci vode v vseh naštetih savinjskih vasi. Da bi pa obdržal g. Miklavžin svoje odjemalce, je že lani znižal električni tok

od 5 dinarjev na 3 za kilovatno uro. Iz razgovora z vaščani sem ugotovil, da so zadovoljni z Miklavžinovo elektrarno in je sedaj koščljivo vprašanje priključitve na Velenjsko elektrarno. —ak.

SMRT POD KOLESNI VLAKA

V Rušah so pokopali 18-letnega sina tovarniškega delavca Miha Kranjca, ki se je v nedeljo popoldne vrgel v bližini delavske kolonije pri tovarni za dušik pod osebni vlak, ki privozi ob 16.24 iz Ruš v smeri proti Mariboru. Mladenič je šel v smrt v hipnem obupu, kajti pri njem so našli listek, na katerega je zapisal, da gre v smrt zaradi matere, ki ga sovraži bolj kakor bi ga sovražila mačeha.

UPRAVA »VEČERNIKA«

poslopie posestnika Vinka Šalamuna iz Biša pri Sv. Boljenku v Slov. goricah. Ogenj je v nekaj trenutkih zajel Šalamunov hlev ter kolarnico, v kateri je bilo več gospodarskega orodja kakor strojev, vozov itd. Zgorela pa je tudi vsa kрма, zrnje in slama. Posestnik ima nad 30.000 din škode. Orožniška preiskava je ugotovila, da je zažgal poslopje 10-letni fantek.

o. Napredovanje v sodni službi. V 4-II je napredoval Franc Gorenjec, starešina Okrajnega sodišča v Gor. Radgoni.

o. Vsi delavci imajo pravico do dnevnice. Prometni minister je izdal uredbu o spremembi navodil za sprejem delavcev v oddelku za gradnjo železnice. Sprememba določa, da imajo vsi delavci pravico do dnevnice za časa vojaških vaj.

o. Slovenski rezervni častniki v Beogradu. Pri vojnem ministru generalu Nedjcu je bilo sprejeto zastopstvo slovenskih rezervnih častnikov, ki je izročilo vojnemu ministru spomenico, v kateri rezervni častniki naglašajo pripravljenost za izvrševanje dolžnosti v službi kralja in domovine.

o. Z vrelo vodo se je polil po hrbtu 3 letni posestnikov sinček Anton Lončarič iz Negove v Slovenskih goricah.

Važno opozorilo!

V časih, ko morajo uprave listov stroške za papir, tisk in drugo vnaprej ali se sproti poravnovati, je nemogoče, da bi zaostajali naročniki z naročnino za leto. Zato prosimo cenjene naročnike, ki plačujejo naročnino za »Večernik« po letni položnici, da svojo dolžnost napram listu brez odloga izpolnijo ter nemudoma nakažejo zaostalo naročnino za nazaj in za tekoči mesec, da jim ne bo prekinjeno prejemanje lista.

RESEN IZ PLAMENOV GOREČE KOČE

v Bistrici pri Rušah je ponoči zgorela kočarija Edvarda Vajrača. Ogenj je našel najbrže zaradi tega, ker se je vnela v bližini kočarije. K sreči so sosede opazili ogenj in rešili iz goreče hiše Vajrača, ki je v mirno spal. Na kraj požara so prišli tudi bistriški gasilci, vendar pa je požar gašenje otežkočeno.

ELEKTRIČNA RAZSVETLJAVNA V LOGARSKI DOLINI

Te dni je bila v Logarski dolini kolavacija elektrifikacije tamkajšnjih planinskih koč. Električna je zasvetila v planinskih postojankah Aleksandrov dom, Fijerjeva kočica in Piskernikovo zavetišče. Električna razsvetljava teh planinskih domov bo mnogo pripomogla k še večjemu razmahu tujskega prometa v Logarski dolini. Razširitev električnega omrežja bodo izrabili tudi sosedni posestniki.

TROK ZAŽGAL GOSPODARSKO POSLOPIE

Zvečer je začelo goreti gospodarsko

zanikajo vsakršno udeležbo pri roparskih umorih. Enemu izmed aretirancev se je celo posrečilo dokazati za usodne dni alibi. Preiskava se razvija sedaj na izredno zanimiv način ter je pričakovati, da bo prinesla senzacionalna razkritja. V interesu same preiskave pa za enkrat ni mogoče poročati vseh tožadevnih podrobnosti.

Velik požar pri Celju

Celje, 14. septembra. Sinoči je med 19. in 20. uro divjala nad Celjem nevihta z močnim naltvom. Med bliskanjem in treskanjem je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Jošta v Arclimu pri Vojniku. Požar se je razvnel s toliko silovitostjo, da je gospodarsko poslopje v kratkem do tal pogorelo. Požar je uničil ves pride-

lek, med drugim letošnji hmeljski pridelek. Na kraj požara sta kot prvi prihiteli gasilski četi iz Gaberja pri Celju in Vojnika. S požrtvovalnim delom sta obe četi preprečili, da bi se ogenj razširil še na ostala poslopja. Celokupna škoda se ceni nad 100.000 din in je le delno krita z zavarovalnino.

Maribor

Križi in težave tako zване „mešane realne gimnazije“

Novembra 1. 1937. je v Mariboru začela poslovati tako zvana »Nepopolna mešana realna gimnazija« (zakaj ne kratkoma: »II. realna gimnazija«, kajti v Mariboru so vse gimnazije mešane!). Ta gimnazija je nastala zaradi nujne potrebe po ustanovitvi novega zavoda, ki bi sprejel višek dijakov. Letos je postala popolna, t. j. dobila je dva zelo močna peta razreda, o katerih še ni popolnoma jasno, kako jih bo mogoče namestiti. Že lani so se razredi morali seliti iz učilnice v učilnico in pri tem uporabljati tudi risalnice. Fizikalne in prirodopisne učilnice niso mogli uporabljati, ker jih zavod kratkoma nima in so morali razredi za fiziko »na gostovanje« na staro realko. Letos bo, kakor se zdi, dala »Vesna« dve sobi na razpolago. Seveda so te rešitve le zelo zasilne. Že davno bi se moralo na drugi strani Drave graditi novo gimnazijsko poslopje, Zemljišče je že določeno in kupljeno, prav tako so že dovoljeni krediti, vendar se stvar ne pomakne z mesta in bo morala tudi »Popolna mešana realna gimnazija« kljub pompozno dolgemu imenu še vedno uporabljati le mnogo premajhno drugo nadstropje trgovske akademije na Zrinjskega trgu. Že lani se je zgodilo, da se je moral kakšen močan razred seliti v mnogo

premalo učilnico, kjer je sedelo potem v klopi, namenjeni za tri učence, pet, šest ali celo sedem učencev ali učenk, kar gotovo ni koristilo niti zdravju niti pazljivosti in koncentraciji prizadetih otrok. Letos se je vpisalo spet mnogo učencev v prvi razred. Ravnateljstvo je določilo štiri prve razrede, enega moškega in tri ženske, od katerih bi imel vsak nad štirideset učencev (!) Med tem časom so ravnatelja dr. Sušnika poklicali k vojakom, prišel pa je odlokl, da se ima reducirati eden prvih razredov, seveda eden ženski. Po vsem tem bi morale torej mnogo premajhne učilnice sprejeti po dva ženska razreda z nad 60 malimi učenkami, ki so v gimnazijo prišle iskat znanosti! Vsak pedagog ve, kako težko

je poučevati razred preko 36 učencev, posebno zelo mladih učencev, katerih pozornost je treba zbuhati vedno na novo. Zaradi tega in zaradi naravnost obupnega pomanjkanja učil (posebno geografskih!) gre »Popolna mešana realna gimnazija« na delo res z »mešanimi« občutki. Starši, ki tarnajo nad malo zadovoljivim uspehom šolanja, pa naj nekoliko pomislijo na slabe razmere, v katerih se to šolanje vrši. Med njimi je mnogo takih, ki bi lahko uspešno zastavili trud in vpliv zato, da se popravijo vsaj najbolj skeleči nedostatk. Saj gre vendar za prosveto, torej gre za bodočnost naše mladine in zato tudi za bodočnost našega naroda!

Cene na mariborskem trgu

Na mariborskem trgu je opaziti vedno več sadja. Jabolka prodajajo kinetje po 2 do 4 din kg, hruške po 3 do 5 din kg, breskve po 4 do 10 kg, maline po 3.50 do 4 liter, brusnice po 7 do 8 din liter. — Zelenjava se je prodajala: krompir po 0.75 do 1.75 din kg, merica pa 6 do 7 din kilogram čebule je stal 2 do 3 din, česna 5 do 8 din, liter luščene graha pa od

10 do 12.50 din. Komad zelja je stal od 0.50 do 3 din, 6 do 10 zelenih paprik 1 din, komad karfijske od 1 do 8 din, glavne solate pa od 0.50 do 2 din komad. — Cena paru piščancev se je sukala od 20 do 50 din, kokoši pa 20 do 30 din, gosi od 35 do 40 din, puranov od 35 do 45 din in rac od 15 do 16 din.

K anarhiji med pešci in kolesarji

Dopisnik »Večernikovega« prispevka »Anarhija med pešci in kolesarji« je kot discipliniran kolesar upravičen braniti se in obsoditi one pešce, ki si prisvajajo napram voznikom preveč pravic. Nedvomno so tudi taki, od katerih bi zahtevali malo več uvidevnosti in širokogrudnosti. Vendar pa mora vsak nepristranski opazovalec priznati, da je v tej anarhiji razmeroma mnogo večja krivda na strani voznikov — kolesarjev, še bolj pa motociklistov in avtovozil — nego na oni pešceve. Poglejmo samo na prehod mesta na Trg Pralja Petra in opazujmo naglico zlasti drugih dveh vozil, pa bo sodba lahka in tudi vedno ena in ista — da

je vožnja prenagla. Seveda je promet napram onemu bolj izven sredine še zmeren. V okolici pa se mnogi taki vozniki vedejo res izzivalno. Tako n. pr. drvi tik mimo pešca, čeprav ima dovolj široko cesto, zavoji na kraj ceste ali na pašpot, zvoni za umik itd. Prepričani smo, da ni v tem oziru tako lahko napraviti red, ker smo mešanica najbolj različnih si drobcev in ne morejo kazni veljati kot posebno izdatna metoda. Menimo, da bi mogla tukaj zelo mnogo pomagati preprečevalna beseda s prižnice, v šoli — kar se že vrši — od strani občine in raznih organizacij.

Ne nasedajte podtalnim vestem!

Vedno je bilo, je in menda bo tako, da čim težje je življenje, tem bolj napeta je naša domišljija, ki nekritično sprejme vse, kar slišimo. Človek se čudi, kakim vestem nasedajo celo taki meščani, ki se štejejo med izobražene kroge in bi morali poučevati druge. Ne zavedajo se, da s takim početjem samo begajo nepoučene in nerazododne ter mogoče nehoté podpirajo podtalne elemente, katerih namen je, ustvariti med nami zmedo. Naloga občin bi bila, da primerno poučijo prebivalstvo o neumnosti in škodljivosti takih govoric, ki so res brez glave in repa in primerna snov plitkemu babjemu kvantanju. Tudi duhovništvo in učiteljstvo je dolžno poučiti ljudstvo o resničnosti položaja, ki ni za nas takšen, da bi nas mogel razburjati.

bi naj vozila za gledališčem po Slovenski ulici, seveda samo kolesarji. Prav tako je neumno tudi parkiranje avtomobilov pred kavarno Central v Ulici 10. oktobra. Avtomobili bi naj parkirali na Slomškovem trgu, ki je pač za ta namen dovolj velik. Tako uničujejo avtomobili v Ulici 10. oktobra nekaterim trgovcem vso svetlobno reklamo, za katero morajo plačevati drag davek. Želeti je torej, da bo to pereče vprašanje kmalu urejeno ter da ne bo Ulica 10. oktobra več prizorišče čestih prometnih nesreč.

Ulica 10. oktobra ni za vozila

V Ulici 10. oktobra je zagrebški trgovski potnik zadel z avtomobilom pri vožnji nazaj v 74 let staro, malce naglušno in slepo staro ter jo podrł. K sreči je avtomobilist avto takoj ustavil ter priskočil starki, ki je padla ter se močno prestrašila, na pomoč. — Ob tej priliki bi opozorili na to, da se sploh čudimo, kako morajo voziti po Ulici 10. oktobra prometna vozila, ko je prepovedan prehod z vozili po Gosposki ulici ter je prehod po Barvarski ulici docela neprikladen za vsako vožnjo. Prometna vozila

Navijačce cen je treba prijaviti pri tržnem nadzorstvu na Rotovškem trgu 1. m. Tudi neuradnik kot gledal. abonent plačuje svoj abonma v 8 mesečnih obrokih ter si z abonmajem lahko precej prihrani napram večernim cenam (v III. do IV. vrsti v parterju za 136 din ali 34 odst.). Zanj pa prihaja v poštev zlasti tudi dobiček na času. Kot pripadnik gospodarskih slojev (industrijalec, trgovec, obrtnik) ter svobodnih poklicev (zdravnik, odvetnik, inženir itd.) si prišteji čakanje pri večerni blagajni in pride lahko v zadnjem hipu na svoji določeni sedež.

POPRAVITE VODNE NAPELJAVE
Mestno poglavarstvo poziva radi nastale suše hišne posestnike in njihove namestnike da dajo takoj popraviti vsa splakovalna stranišča, ki stalno tečejo, kakor tudi vse iztoke ki tečejo. Popraviti je tudi iztočne pipe ki ropočajo pri odjemu vode in vsled tega povzročajo butaj v hišni napeljavi, kar je največkrat vzrok raznih defektov na hišnih napeljavah.

S PRAŠAJ SE JE HOTELA ZASTRUPITI
Včeraj so odpeljali z rešilnim oddelkom v mariborsko bolnišnico 27 letno uslužbenko Teja V. v trgovini Tement na Slomškovem trgu. Uslužbenka je požrla 30 zdravilnih praškov, da bi si končala življenje. Vzrok poskušene samomora so družinske razmere. Teja V. je bila svoje dni poročena, pozneje pa se je ločila.

m. Konsumenti naj prijavijo vsak primer navijanja cen. Tozadevni razglas proti navijanju cen za trgovce in gostilničarje je objavilo tržno nadzorstvo v Mariboru, 2-26173-2.

m. Nesreča pri žaganju. Pri žaganju na cirkularki je po nesreči vrglo desko v trebuh 45 letnemu delavcu Antonu Kristoviču. Deska je zadela delavca v trebuh ter mu prizadejala nevarne notranje poškodbe.

m. Prometna neizgoda. Na Tržaški cesti je podrł hlapec Jožef P. iz Dravske ulice z dvovprežnim vozom branjarjo Marije Suenove ter ji poškodoval pri tem večjo količino sadja.

m. Nevaren konj. V bolnišnico so pripeljali 46 letnega čevljarja Franca Močivnika iz Vuzevice, ki mu je konj razbil lobanjo. Močivnikove poškodbe so zelo težke.

m. 18 amnestirancev. Iz zaporov mariborskega okrožnega sodišča bodo izpustili 18 obsojencev, ki so bili obsojeni po čl. 3 zakona o zaščiti države. Zaradi amnestije bodo pomiloščeni tudi obsojenci iz znanega apakega procesa.

m. Ogenj v betnavskem gozdu. V betnavskem gozdu so kurili otroci ter zažgali gozd. K sreči so ogenj opazili mimoidoči ter ga pogasili, tako da gasilcem, ki so prihitali iz Maribora, ni bilo treba nastopiti.

m. Napad na žensko. V Vetrinjski ulici je v gostilni napadel neki 32 letni Anton S. 35 letno Antonijo Grličičovo ter jo pobil s stolum na tla. Po dejanju je napadalec pobegnil.

m. Koliko prihranite za gledal. abonmajem? Razlika med abonmajem in običajnimi večernimi cenami je najbolj očitna iz sledeče primerjave: neabonenta bo na pr. v III.-V. vrsti v parterju stalo 14 dramskih, 7 glasnih predstav in en koncert 400 din, dočim plača abonent (uradnik) za iste prireditve in v istih vrstah in še v 8 mesečnih obrokih po 28 din, torej skupno le 224 din. V razliki 176 din (44 odst.) je odgovor na zgornje vprašanje.

Ob pričetku šolskega leta

Te dni je dalo mariborskim ulicam spet dijaštvo tisti sveži, mladi in narodno zavedni obraz, ki smo ga vajeni med šolskim letom. Dijaštvo se je lotilo svojega dela z mladostno vneto in vedrino. Da ostane razpoloženo in delavnost na tej višini, naj bo skrb vzgojiteljev doma in v šoli. Od ukinitve svobodnih dijaških družtev v letih 1930. do 1932. se je pričel vzporedno s političnimi spremembami v državi tudi v prosvetni politiki režim, ki ni ugodno vplival na vzgojo in razvoj mladih ljudi, včasih pa imel zanje celo težke posledice. Dijaki, ki so občutili vso težo in gnusnost denunciantstva v tistih letih, celo preganjanj, preiskav, zasliševanj, hudih disciplinskih kazni za vsako kravato in vsako besedo (celi razredi klasične gimnazije so se morali zagovarjati radi — zelenih kravatt) — ti dijaki bodo imeli morda zanimive in pestre, toda tudi težke spomine na svoja dijaška leta. Zадnja leta je ta gonja pojenjala, vendar pa dijaštvo ne pozna več tistega pestrega prosvetnega dela kakor nekdanj, ko so bile njegove najboljše sile usmerjene plodno in svobodno. Bog daj, da bi se letos vsaj ne ponavljale žalostne zgodbe lanskega leta, ko je na nekem zavodu višji razred — stavkal, da bi si izboljšal

* Glasbena sola Glasbene matice je pričela z rednim poukom. Do danes je vpisalo že preko sto gojencev. Lansko leto se je vpisalo še mnogo priporočamo, da to čimprej storijo. Kljub gojenci se še vedno sprejemajo. Kljub rednim prilikam, v katerih živimo, bo glasbena sola delovala nemoteno dalje. Nadne prijave v uradnih urah od 11. do 12. ter od 15. do 16. v šolskih prostorih v Sokolskem domu, Aleksandrova c. 5.

* Tečaj italijanskega jezika. Glej malimi oglasi!

* Povodim smrti naše hčerke Draga se najiskreneje zahvaljujemo vsem dalvacem cvetja. Družina Kocjan.

* Vsi interesi, ki se nameravajo glasiti k tečaju, razpisanim od Draga absolventov drž. trg. šol v Celju, se prošajo, da se takoj najpozneje pa do sept. t. l. prijavijo v podružnici »Vesnika«, Celje, Prešernova ulica. V istih samih interesovno je, da se prijavi, kaj, ker se bodo vodili samo tečaj, katerih število bo zadostovalo za posamezni tečaj.

* Ona dama, ki je v nedeljo opolnela klopi odnesla modri damski plašč je na. Izročil naj plašč takoj v hotelu ali pa na policiji.

* V knjigarni Koren, Gosposka 9, imajo te šolske knjige in potrebščine.

Kino
* Grajski kino. Danes biser umetnosti, »Pesem zlatega zapada«, slavnejša pevca sveta nastopata mu. Janett Mc. Donald, Edy Nelson.
* Kino Esplanade. Do vključno ka najboljši francoski film, »Zlota Danielo Darrieux. Film nepozabne bine.
* Kino Union. Do vključno pelja Paloma«, film lepih pesmi. Leo Fritz Kampers.

Radio
Petek, 15. septembra
Ljubljana: 12. Naše pesmi (plošče); Slovenska glasba RO; 18. Obiski pri ših materah; 18.20 Plošče; 19.30 ski planinci v bolgarskih planinah; Sv. Gora in njen samostan Hlendar; Koncert moškega zbora, »Sloge«, cert RO; 22.30 Angleške plošče. greb: 17.15 Koncert moškega kvarteta; 20. Koncert Blanke Musoli; Koncert na havajski kitari. — 13.10 Opoldanski koncert. — cinijeva opera »Dekle z zapada«; rešta: 19.55 Charpentierova opera se»; 21.35 Simfonične koračnice; 22. ni orkestralni koncert. — Milan: fonični koncert. — Radio Paris: Shakespeare in muziki. — Budimpe: 22. Ciganska kapela Pertis.

Hladnokrvnost
Opolmoči je začela voda zalivati Mornarji so pričeli opozarjati potnike grozečo nevarnost. Med potniki je tudi neki Anglež.
»Ladja se potaplja, gospod,« je namnil stevard.
»Ali res?«
»Veliko luknjjo ima, skozi katero voda.«
»Kdaj približno se bo potopila?«
»Po kapitanovem mnenju najkasneje ob 6. zjutraj.«
»Potem me zbudite ob 1/4 na 6, Anglež in se v postelji obrne na stran.

učne pogoje, ko je moralo v nekem meru celo civilizno in kazensko reševati spore med profesoriem in študenti. Z novo smerjo v javnem življenju se prične tudi v šolah nov način odnosa med dijaki in vzgojitelji. Odnos upanja, vere v vzgojitelja načela mladostne dobe, odnos priznanja pravic, tudi mladim ljudem. Način vzgoje, tudi mladim ljudem. Način vzgoje, kaznovanji, zasledovanji itd. se je škandalov in tragedij. Naj se disciplinski ukazi kar tiče »hore obiska gledališč, kin, celo knjižnic, se ne sodi vsakega koraka, ki ga mlad človek, z visokega odra oficijelnosti vzgojitelstva, temveč s humanosti stališča starejšega človeka, ki mu je verjena dolžnost in naloga, poznati svoj dijaške, jih učiti in vzgajati v uspešni beležiti le uspehe na tej poti — uspehi pa so dosegljivi le, če mlad človek ne vidi v vzgojitelju pravilni, svinčnik, notes in disciplinski pravilnik. Tak odnos že vnaprej izključuje resno, no plodno delo, ki je potrebno danes, ko kadar koli preje.

Kultura

Zagrebska drama in hrvatska dramska produkcija

V zagrebškem »Jutarnjem listu« je napisal te dni režiser Mirko Fotez pregled domače dramske produkcije na sceni zagrebškega gledališča v sezoni 1938-39, ki more biti v marsikaterem oziru pomenjen tudi za nas. Posebno je potrebno, da omenimo njegov odstavek o nalogah gledališča kot narodne ustanove:

»Med kulturnimi nalogami gledališča kot narodne ustanove mora biti na prvem mestu gojitev in podpiranje domače dramske produkcije. Zagrebško gledališče je kot središče hrvatske gledališke umetnosti vedno posvečalo tej nalogi glavno pozornost. Pri nas res ni moglo vedno ustreči vsem željam, ker si pa razvoja domače dramske tvornosti ne moremo zamisliti brez vpriporitev na odru, je bil dramski repertoar zagrebškega gledališča vedno sestavljen iz določene števila domačih del, med katerimi so se sčasoma izkristalizirala tista, ki nekatere pomenijo v zgodovini naše dramatike, dočim so se njihovi avtorji razvili in si s sistematičnim vpriporanjem približali sloves upoštevanih domačih dramatikov.«

Da te Fotezove besede niso le fraze, kakor smo jih vajeni pri nas Slovencih, dokazuje dejstvo, da je zagrebška drama v lantski sezoni vpriporila nič manj ko 10 hrvatskih dramskih del in eno srbsko. Samo slovenskega ni bilo nobenega. Sicer pa, zakaj naj bi zagrebško ali katero drugo hrvatsko in srbsko gledališče vpriporjalo slovenska dela, če jih še slovenska ne vpriporjajo! Deloma ker jih ne smejo, še več pa, ker jih nočejo. Pri hrvatskih pa je zlasti značilno to, da vpriporjajo pridno tudi starejša domača dela, dočim se pri nas po krstni predstavi — skoraj edino izjemo Cankarja — spravljajo za vse večne čase v arhiv. Tako je vpriporilo zagrebško gledališče Marina Držiča že skoraj pol tisočletja staro komedijo »Dundo Maroje« v Fotezovi predstavi in režiji, ki je doživela rekord 46 predstav. Dalje je vpriporilo Gunduličovo »Dubravko« ter Strozzijevo dramatično šenoinega romana »Prosjak Luka«.

Prav tako je posvetila zagrebška drama posebno pozornost najmlajšim dramatikom in njihovim delom. Dne 5. januarja je bila krstna predstava Ante Deana komedije »Mali ljudi godine 1918« v režiji K. Mesarića, dasi je doživela le 5 predstav. Druga domača dramska predstava je bila 30. januarja Miroslava Feldmana »drama« »U pozadini« s sledenja na oder najnovejša komedija Petra Preradovića »Čovjek bez svjedodžbe« z 9 reprizami. Dne 29. marca je bil debut Ranka Marinkovića z dramo »Albatros«, ki je pa ostala brez potrebnega odziva in je doživela le 4 reprize. Dne 3. aprila se je postavil Geno Senečić z najnovejšo

komedijo »Neobični čovjek« s 16 reprizami. Velik uspeh je doživela znova Krležina drama »U agoniji« z 12 vpriporitvami. S tem je doživela ta drama že 50 predstav! Dne 19. junija je bila vpriporjena v režiji dr. Gavelle Ogrizovićeve drama »Slava njima«. Izmed Srbov je bil zastopan Branislav Nušić s komedijo »Protekcija«.

Skupno je bilo torej vpriporjenih 11 srbsko-hrvatskih odrskih del z rekordom 140 vpriporitev! Povprečno se je torej odigralo vsako delo 11 krat. Mimo tega so pa Zagrebčani videli v svoji dramji še Ogrizovićevega »Vučino« ob priliki gostovanja osješke drame, Tomičevega »Pastorka« v vpriporitvi Društva hrvatskih Zagorcev ter Zdenke Smrekarjeve »Iz godine 1848« v vpriporitvi Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca. Skupno tedaj v resnici v eni sami sezoni na enem samem odru 14 domačih del! Zagrebška drama se tako s polno pravico lahko imenuje res hrvatska!

Ako se po vsem tem ozremo na ljubljansko in mariborsko dramo, vidimo, da imata za letošnjo novo sezono na repertoarju vsaka le po tri domača slovenska dela, in med njimi je le ena sama noviteta! Sicer pa je bilo pri nas vedno tako. Slovenci pač cenimo vedno najbolj vse kar je — tuje. -r.

NEKOLIKO POPRAVKA K »JUBILEJNIM GLEDALIŠKI SEZONI«

K vaši notici o jubilejni gledališki sezoni 1939-40 si dovoljujem pripomniti, da ni čisto pravilno, če »vsa slovenska Talija praznuje letos 150-letnico spomina na prvo slovensko predstavo sploh«, ker so že davno pred Linhartovim »Matičkom« v Rušah pri Mariboru igrali slovenske duhovne igre. Tam so se vršile slovenske predstave že ob koncu sedemnajstega stoletja. -ab.

k. Nova slovenska opera mariborskega skladatelja. Profesor Vasilij Mirk je dovršil na libreto pesnice Ruže Lucije Petelinove pravljico »Rajamaje«, ki jo je izročil ljubljanski operi in jo je tudi že uvrstila v repertoar sezone 1939-40. Ideja opere je boj dobrega proti zlu.

k. Zastoj v slovenski dramatik. Iz objav repertoarnega načrta ljubljanske in mariborske drame za novo sezono smo izvedeli, da se pripravlja le ena sama slovenska dramska krstna predstava, Golouhova »Krisalida«, ki jo vpripori mariborska drama. Sicer so pa na sporedu le starejša dela Medveda, Cankarja, Finžgarja in Krefta.

k. Stopetdesetletnica slovenske igre. V sedanji gledališki sezoni poteče 150 let, kar je bila v ljubljanskem gledališču igra prva slovenska igra, Linhartova komedija »Županova Micka«. Bilo bi potrebno, da bi Slovenci ta svoj jubilej na dostojen način proslavili.

Sport

Nacionalni teniški turnir v Celju

SODELUJEJO TUDI KOVAČEVA, SERNČEVA, SMERDU IN FRIEDRICH.

Vsakoletni teniški turnir, ki ga prireja SK Celje za prvenstvo Savinjske doline in predhodni pokal celjske mestne občine bo letos v soboto 16. in nedeljo 17. t. m.

Po došlih prijavih sodeč bo to naš letošnji največji turnir. Poleg številnih prijav znanih igralcev in igralk iz Maribora, Ljubljane in Zagreba so zagotovili svojo udeležbo predvsem naša državna prvakinja Kovačeva, zmagovalka številnih mednarodnih turnirjev, nadalje celjanka Sernčeva, tretja na državni damski ranglisti. Obljubljeni je tudi sodelovanje Florijanove, ki pa še ni zagotovljeno. Z nastopom te bi bila zbrana v Celju naša

priznana damska državna reprezentanca. Vendar že s sodelovanjem Kovačeve in Sernčeve je zagotovljen turnirju popoln uspeh. Od gospodov je zagotovil svoje sodelovanje lantski zmagovalac turnirja Boris Smerdu, ki se je ravnokar vrnil iz zmagonosne turneje po Madžarskem, naš bodoči mušketir. Nadalje bo nastopil lantski finalist Friedrich ter veliko število mlajših igralcev in igralk iz Slovenije in Hrvatske.

Na to zanimivo tekmovanje opozarjamo vse Celjane. Turnir se bo pričel v soboto in nadaljeval v nedeljo, vsakokrat ob 8. v Mestnem parku.

Damsko atletsko prvenstvo

V soboto popoldne in nedeljo dopoldne bo v Zagrebu na Haškovem igrišču atletsko državno prvenstvo poedink za leto 1939. Prijavljeno je lepo število atletinj, tudi dva mariborska kluba bosta poslala svoje atletinje na start, in sicer SSK Maraton in SK Rapid, ki bo po nedavnih uspehih svojih atletinj v Zagrebu gotovo osvojil več prvih mest. Prvič bodo na tem tekmovanju sodelovale članice mariborskega Maratona, celjske Jugoslavije, Rapida iz Osijeka, razen teh pa so prijavljeni še klubi Rapid (Maribor), Planina (Ljubljana) ter Maraton in Hašk iz Zagreba. V okviru državnega prvenstva bo istočasno dvoboj mestnih ekip Maribora in Zagreba, za katerega vlada tudi veliko zanimanje.

JUGOSLAVIJA NA X. BALKANIADI

Izgledi, da se bo vendarle vršila letošnja X. balkaniada, ki je poverjena Grkom in bi se naj odigrala v Atenah, so se jako povečali. Jugoslovanska atletska zveza je na vprašanje, ali je pripravljena sodelovati, poslala grški zvezi pritrdilni odgovor.

SMERDU IN LASLO V VELIKI KANIZI

Po mednarodnem turnirju za prvenstvo Blatnega jezera sta tekmovala Smerdu in Laslo na mednarodnem turnirju v Veliki Kanizi ter dosegla lepe rezultate. V četrtinskem finalu je Smerdu premagal Hofmana s 6:1, 6:1, Laslo pa Bartoša st. s 6:0, 7:5, v polfinalu je Smerdu odpravil Bartoša ml. s 14:12 7:5, Laslo pa je izpadel proti Friedrichu s 3:6, 0:6. V finalu je Smerdu radi krčev v nogi v petem setu odstopil pri stanju 2:6, 7:5, 1:0, 8:6, 3:0. Preostal se je finale v dvoje, ki se bo odigral, čim bo Smerdu lahko nastopil. Nasprotniki so Smerdu-Laslo ter Friedrich-Ellisen.

PRED FUZIJO »SPLIT« — »MAJSTOR S MORA«

V Splitu pričakujejo, da bo v najkrajšem času prišlo do fuzije »Splita« in »Majstora s mora«, ki sta doslej živela v precej napetih odnosih. Split bo s fuzijo prišel do igrišča ter bo znatno pojačil zlasti napadalno vrsto.

tako da bo postal tekmelec Hajduku ter bo tudi imel več izgledov v ligaškem tekmovanju.

s. SK Železničar je izključil kolesarja Oskarja Rozmana iz vrst svojih članov radi nediscipliniranosti, ker je ne glede na izrecno zabrano od strani svojega kluba startal na dirkališčnem prvenstvu mesta Maribora 1939.

s. V table-tenisu je Zagreb premagal Banjaluko s 6:3.

s. Drevo bo v Zagrebu nočna nogometna tekma med reprezentanco Zagreba in moštvo mestnih podjetij, za katera bo igral skoraj kompletni Gradjanski.

s. Tudi Belgija je preložila začetek nogometnega prvenstva za nedoločen čas.

s. Nov svetovni rekord v hoji na 10 angleških milj je postavil v Stockholmu Sved John Mikkaelsson v 1:13:59.4.

Sah

OLIMPIADA V BUENOS-AIRESU

V 8. kolu je glavni favorit Švedska nepričakovano izgubila proti Braziliji v razmerju 2 $\frac{1}{2}$:1 $\frac{1}{2}$. Ker je Poljska dobila svoj match proti Litvi v visokem razmerju 4:0, je prišla poleg Švedske nenadoma tudi ona v vodstvo. Argentina je porazila Dansko 2 $\frac{1}{2}$:1 $\frac{1}{2}$, Letonska Francijo 2 $\frac{1}{2}$:1 $\frac{1}{2}$. Češko-Moravska je premagala Kubo 3:1 (na prvi deski je Opočensky izgubil proti Capablanci), Palestina pa Nizozemsko 2 $\frac{1}{2}$:1 $\frac{1}{2}$. Match Estonska—Chile je bil prekinjen, dočim je imela Nemčija prost dan.

Po 8. kolu vodita Poljska in Švedska z 19 $\frac{1}{2}$ točkami, sledijo Nemčija 19, Argentina 18 $\frac{1}{2}$, Nizozemska 18, Češko-Moravska 16, Letonska 15 $\frac{1}{2}$, Francija 14, Palestina 13 $\frac{1}{2}$, Danska 12, Chile 12, Estonska 11 $\frac{1}{2}$, Brazilija in Kuba 11 in Litva 9.

V »tolažilnem turnirju« za pokal argentinskega prezidenta je stanje po 6. kolu naslednje: Islandija 18, Uruguay 16, Kanada 13 $\frac{1}{2}$, Bolgarska 13, Norveška 11 $\frac{1}{2}$, Ecuador 10 $\frac{1}{2}$, Guatemala 10, Irška 9, Peru in Bolivija 7 $\frac{1}{2}$, Paraguay 4 $\frac{1}{2}$ točke.

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo. Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

H. de Vere-Stacpoole

ISODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

15

»Zaročena! Zaročena z Olafurjem Gundmundssonom! Toda ta je vendar poročen!«
 »Njegova žena je pred letom umrla. Bi ste tako dolgo proč, da tega ne morete vedeti. Da, pred letom dni je umrla, — »že bo tolažil s švalo!«
 »Da, toda ima nad 50.000 kron v ban-
 ki.«
 »K vragu z njim!« je rjovel Magnus. »Tolažile, ga je razbesnela. Nekaj časa ni mogel govoriti ne videti — oči so mu napolnile solze.«
 »Toda kaj pravi ona k temu?! Saj ta-ko je končno iz njega. Notar je sko-
 pil z rameni.«
 »Kdo more reči, kaj žena ljubi?« In
 »Njena velike izbire moških ni v Skars-
 todu.«
 »Izgubil sem jo,« je tožil Magnus, ko
 sta bila zunaj. »Če bi bil ostal doma ...

Namesto da bi se potepal po svetu! Prav nič me več ne veseli iti v Breidifjord.«

»Ali pa veš, da si jo izgubil?«

»Ali nisi čul, kaj je dejal notar?«

»To še nič ne pomeni. Če bi bil jaz ti, bi šel tja in jo zopet snel Gudmundssonu s trnka. Zdaj jo je sicer že ujel, nima je pa še na krovu.«

»Lahko ti je govoriti,« pravi Magnus.

»Lahko govoriti! Ali nisi mož? No, torej. Če se za nekaj trdno zavzameš, boš tudi izpeljal.«

»Da, če bi bil jaz ti,« de Magnus zavistno. »Tebi je treba samo zažvižgati, in ženske letijo za teboj. Jaz pa ne znam ravnati z njimi — in vendar bi prisegel, da me je nekoč ljubila.«

»Potem jo pripravi do tega, da te bo zopet vzljubila. Pomagal ti bom — skupaj bova že opravila z Gudmundssonom.«

»Moj prijatelj si,« se je razvnel Magnus, »resnični prijatelj! Vrnil si mi zopet življenje.« V svoji nenadni hvaležnosti pa je preskočil drugam: »Zdaj mi

pa povej, kaj je s teboj, da se jih izogibaš in jim obračaš hrbet?«

Ericsson je vprašanje preslišal.

Krenila sta po glavni cesti.

Potem sta se napotila proti pokopališču, ki je ležalo ob morju za mestom in kjer je sanjal svoj zadnji sen njegov oče.

Tišina je ležala nad Breidifjordom. Nobena sapa ni kodrala vodne površine v zalivu. Modro nebo je bilo vse posejano z belimi pticami.

Prišlo se z »Botino« kakor snežni vihar, in njihovo vreščanje je napolnjevalo ozračje.

Ob prihodu ladje je bilo na obali polno ljudi.

Ericsson in Magnus sta izstopila.

»No,« pravi Magnus, »kaj se ti zdi o Skarstødu?«

»Videl sem že zoprejšje kraje. — Toda kaj ti pa je?«

»Tamle prihaja v čolnu moj stric...«

»In neko dekle sedi zraven,« pravi Ericsson.

Magnus ni odgovoril. Ali naj bo to Švala? Ali lahko dobri dve leti človeka tako spremenijo? Dekle, ki jo je nekaj zapustil, je nosila narodno nošo, mlada, oglata, čeprav obljublajoča bodočo lepoto. To tu pa je bila dama.

Ko se je čoln primaknil bregu, sta oba izstopila. Z drugimi potniki vred je izstopil tudi Gunnarsson.

Bil je mož nekako pet in petdesetih let z rjavo brado in preroško glavo, ki je izražala trmo. Ta bi ga bila že davno ugonobila, če bi ne imel žene, kateri se je moral — kakor toliko mož — zahvaliti za svoje uspehe. Umrla je pred nekaj leti.

Gunnarsson je Magnusa takoj odkril in ga pozdravil brez smehljaja — on se ni nikoli smehljajal — toda s prijateljsko srčnostjo, ki je povedala mnogo več. In Magnus je odzdravil in stresel svojemu stricu roko, nerodno kakor kak šolarček, kajti vsa njegova zbranost je šla k vragu pri pogledu na dekle.

Nekdanja Švala se je od sedanje tako razlikovala kakor vrana od pava. Njen obraz je bil od sonca in vetra lahko ožgan, s trdnimi, gibkimi potezami.

Njen največarnejši čar so bila njena usta, — usta, ki bi zmotila sanje vsakega svetnika.

Imela je črne lase, Siva obleka je zakrivala močno telo prijetnih oblih oblik, negovano in razvito. Nosila je rokavice.

(Dalje jutri.)

Zanimivosti

Napredek medicine in razvoj bolezni

Od slavnega Mollera in njegove brizgalke do današnjih modernih pripomočkov

Kakor je mogel Molier pred 300 leti predvajati veliko

klistirno brizgalko kot simbol zdravnikov bi mogli danes predstavljati malo brizgalko, ki jo uporabljajo za vsakovrstne injekcije. Lanceta za puščanje krvi se je umaknila vofli igli, ki služi istemu namenu, žareče železo je popolnoma izginito, čeprav so ga poskusili ponovno uvesti, pijavke, ki so jih nekoč tako cenili, so se začele po dolgem času, ko so bile popolnoma izginito, v medicinski praksi spet uveljavljati. Kakor se spreminjajo načini zdravljenja, tako bi lahko rekli, da se spreminjajo tudi bolezni.

Škrlatinka in ošpice, ki so se jih nekoč tako bali, danes skoraj ne delajo več prognozičnih skrbi. Škrlatinka, ki je veljala nekoč za nevarnejšo, povzroča danes, vsaj v deželah, kjer imajo urejeno zdravstvo, še manj skrbi nego ošpice. Davica se pojavlja nekako v valovih različne intenzitete, tako da so mnogi zdravniki že začeli dvomiti o uspešnosti serumske obravnave in se zanašajo bolj na to, da bi epidemija potekla bolj milo. Tudi akutna pljučnica je v učnih knjigah po vsej priliki bolj razširjena nego v resnici. Ko se je l. 1889-90 pojavila v Evropi hripa, so jo tedanji zdravniki smatrali v mnogih primerih za novo bolezen.

Danes temu ni več tako in nič več ne govorimo toliko o njej kakor tedaj, medtem ko se vsak, ki se spominja njenega divjanja ob koncu svetovne vojne, z grozo spominja na njeno tedanjo neugnanost. Tisti čas se je pojavila hripa v glavi,

encephalitis epidemica, kot nova šiba za človeštvo in je razsajala približno deset let.

Ob prelomu stoletja je bilo zelo razširjeno vnetje slepiča, ki je postalo danes že nekoliko bolj redko. V nekih evropskih ozemljih kažejo žolčni in mehurni kamni kakšnih petnajst let sem večjo delavnost. Prav tako poročajo o porastu embolij, ki so bile med svetovno vojno bolj redke. Medtem ko je postal akutni revmatizem v sklepkih vidno manj pogost, naletimo na kroničnega češče. Medtem ko je število njegovih žrtv od l. 1920. v splošnem naraslo za 50 odstotkov, je nazadovala jetika skoraj za tri četrtine.

Prava, tipična putika, ki jo označujejo nenadni in hudi napadi bolečin v okolici palca na nogi, zdravnikom danes skoraj ne prihaja več pred oči. Nekeč je bila to prava modna bolezen, odlični možje starejših datumov skoraj niso smeli biti brez nje.

Sladkorna bolezen navzlic insulinu in dieti še napreduje, malokrvnost deklet v razvojnih letih pa je očitno nazadovala, medtem ko pogosteje srečujemo perniciozno anemijo. Velika histerija, ki jo je opisal Charcot, je z njim in njegovo šolo umrla. Med vojno se je pojavila nova oblika histerije, ko so morali mnogo vojakov s fronte kot »tresljivce« pošiljati domov. S koncem vojne in že prej so bolniki ozdraveli sami od sebe. Šlo je za duševno reakcijo na vojni doživljaj.

Ogorčen protest proti lastni smrti

SORODNIKI SO GA POKOPALI, ON PA SORODNIKE TOŽI

V francoskem podeželskem mestu Aros-le-Grey so priredili sorodniški pogreb nekemu Carnettiju, ki naj bi bil utonil v Seini. Identificirali so telo in po obleki ugotovili, da gre brez dvoma za imenovanega Carnettija. Ker pa so sorodniki ob takih prilikah še posebno pogotni, so priredili pogreb na stroške umrlega Carnettija, ki so jih poravnali v višini 4500 frankov, ki jih je imel Carnetti naložene v neki pariški hranilnici. Silno pa je bilo začudenje ko se je ne-

kega dne oglašil na pariški policiji Carnetti sam, pričel robantiti in ogorčeno protestirati proti temu, da bi bil on sploh umrl ali da bi ga sploh pokopali. Posebno žolčen pa je bil zaradi tega, ker so mu sorodniki popolnoma izčrpali vlogo iz hranilnice. Na policiji so moža potolažili in dokazali, da ni umrl. Po tem uspehu pa se je Carnetti takoj napotil na sodišče, kjer je vložil tožbo proti svojim imenitnim sorodnikom.

Sila, ki jo porabimo pri govorjenju

Sila, ki jo uporabimo pri govorjenju, je, kakor so preiskave ugotovile, zelo neznanatna. Dr. Perin je objavil o tem nekaj zanimivih podatkov. Povprečna sila, ki jo porabimo za izgovoritev ene besede, znaša komaj bilijonitinko konjske sile. S pomočjo energije, ki jo vsebuje svečka na božičnem drevesu, bi moglo govoriti 100.000 ljudi ves čas, dokler svečka ne pogori. Kadar šepčemo, je za govorjenje porabljena energija stokrat manjša, kakor kadar govorimo na glas. Kadar se

pa »deremo« ali »tukimo«, porabimo desetstisočkrat več sile. Izgovorjava soglasnika »s« potrebuje stokrat manj energije, kakor samoglasnika »a«. Tako porabimo za jezik, ki ima dosti samoglasnikov, dosti več energije, kakor za jezik, v katerem prevladujejo soglasniki. S tem bi se dalo obrazložiti, zakaj v nekaterih jezikih in narečjih ljudje radi izpuščajo samoglasnike. To delamo radi tudi Slovenci.

VASCANKA HODI ŽE 10 LET V MOŠKI OBLEKI

Pri bogatem kmetu v Malem Izvoru v Srbiji služi 40-letna vaščanka Simona Barbulovićeva, ki se oblači že 10 let v moška oblačila, za kar ima celo policijsko dovoljenje. Simona se prav malo briga za ženska oblačila dela ter opravlja vse moške posle, kakor košnjo, oranje in podobno. Simona je neverjetno veselo dekle in si pri delu požvižguje kakor moški. Govori vedno kot moški, pa tudi kadri in strelja rada. Na nagrobni spomenik, si

bo pa dala napraviti dve svoji podobi, na katerih bo na eni v ženski, na drugi pa v moški obleki.

Sprejemni izpit.

»Vi bi torej radi postali moj pomočnik«, pravi lastnik antikvariata. »Tu je običajno gosje pero. Kaj je to?«

»To je pero, s katerim je pisal Petrarca.«

»Odlično. Sprejemem vas v službo.«

Splošno menijo, da je število rakastih obolenj v zadnjih tridesetih letih znatno naraslo.

Ta porast pa je mogoče razložiti tudi drugače. Statistiki ne upoštevajo izboljšanje diagnoze raka in tudi ne tega, da se je zgradba človeštva po starostnih dobah zelo spremenila. Statistike, ki so jih izdelali po starostnih dobah, kažejo, da se v prvih sedmih desetletjih življenja umrljivost zavoljo raka ni povečala, pač pa v naslednjih desetletjih, medtem ko je tu umrljivost zavoljo starostne oslabelosti nazadovala. Za mlajše letnike porast rakastih obolenj torej ne velja. Gotovo je le to, da opazujejo raka na pljučih, ozir. bolje na pljučnih vršičkih pogosteje nego prej.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za oglaševanje je 10 par. Družbe, preklic, dopisovanja in žentovanski oglasi din 1.— po besedi. Način znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi dani za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu. Oglasi, ki vstopajo v pismo skupaj z naročilom ali na no poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vsa oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din

Razno

NOGAVICE — PLETENINE volno za strojna in ročna dela, konjske koce, posteljne odevje, platno - perilo, blago za ženske obleke itd. dobite ugodno v novi trgovini in pletilnici »MARA«, Koroška cesta 26. 7888-1

VINOTOČ SCHICKER pod Sv. Urbanom se zaključil 17. t. m. K sklepu izletniški vabljeni. 8746-1

Posesi

Prodajam novo dvostanovniško hišo, deloma tudi za staro vlogo Mestne hranilnice. Ivan Uršič, Nasipna 88. Pobrežje. 8740-2

Prodajam

PRODAM celo mehanično in ključavničarsko orodje, na zelo dobro idočki zaradi izselitve, potreben kapital 22.000 din. Ponudbe pod »Delavnica Maribor« na upravo. 8741-4

FRIZERSKI SALON za dame in gospode, 40 let obstoječ, na najpomembnejši točki Maribora se poceni prodaja pod ugodnimi pogoji radi odstopanja. Alojzija Rab, Slovenska 26, Maribor 8745-4

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM na najboljšem mestu, prima promet, se prodaja. Resni kupci javijo naslov v upravi pod »55.000«. 8752-4

POZOR!

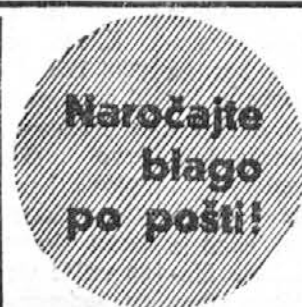
Proda se veriga 25,5 m dolga z 1,5 cm debelimi skledi. Neračljena. Koban Otmar, Rače-Fram. 8755-4

ŠOLSKE TORBICE aktovke, nahrbtniki, velika izbira pri M. Šterbal, Meljska 2 — Trg svobode 6. 8756-4

PRODAJAMO tudi rabljene šolske knjige. Knjigarna in papirnica Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova c. 13, tel. 25-45. 8762-4

JABOLKA po 1 din kg od 5 kg navzgor. Kopitarjeva 12. 8717-4

Kupim

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti? Ako blago, ki ga vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Zagreb, Ilica 4 in 6

Čopisi Zagreb li., poštni predn

Stanovanje

2 SOBI primerni za pisarno ali obrt oddam na Aleksandrovi cesti. Sulič, Maistrova 6-II. 8739-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam. Ipavčeva ulica, Špessovo selo. Vpraša se Pobreška c. 21. 8758-5

DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico v novi hiši tik delavnice drž. železnic v Studencih se takoj odda. Naslov v upravi. 8759-5

LEPO TRISOBNO STANOVANJE VANJE

v centru, II. nadst., brez kopalnice, se odda stalni stranki. Naslov pri upravi. 8751-4

Sobo odda

Odda se OPREMLJENA SOBA Ruška 3, Krump. 8742-1

KABINET se takoj odda s celo opremljenostjo. Meljska 29. 8744-1

PRAZNA SVETLA SOBA se odda. Slovenska 20, v. govini. 8753-1

DIJAK od 6. raz. real. gim. dobi pošti inštrukcijo stanovanja. Po nudi pod »Inštrukcije« na upravo. 8757-1

Sluzbo dobi

FRIZERKO za Maribor iščem za 1. okt. tober. Seme, frizer. 8743-9

UČENCA sprejme trgovina Drago Rožina, Vetrinjska 26. 8747-9

MODISTKA VAJENKA se sprejme za takoj. Nožič & Vrečko, Slomškova trg 6. 8751-9

Sprejme se takoj NATAKARICA (bifto) odnosno dobi točilnico (bifto) na račun proti kavčiču 4-5000 din. Naslov v upravi. 8761-9

Pouk

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA, FRANCOŠČINA po lahki hitri metodi. Individualen pouk. Zlatarica uspeh. Aleksandrova 14-L. 8738-13

TEČAJ ITALIJANŠKEGA JEZIKA začetni in nadaljevalni, formacije in vpisovanje nedeljek, 18. sept., 6.-7. ure na realni gimnaziji. št. 5. 8749-13

Vse za šolo

kupite najboljše in najceneje v knjigarni in papirnici

„TISKOVNE ZADRUGE“
Maribor, Aleksandrova c. 13 - Telefon 25-45

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopaljska ulica 6. — Telefon uredništva šte. 25-67 in uprave šte. 28-67. — Poštni čekovni račun št. 11. 409.